

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 28. lokakuuta 2022
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2022/0341(COD)

14125/22
ADD 2

EF 324
ECOFIN 1104
CODEC 1615
IA 168

SAATE

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	27. lokakuuta 2022
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	SWD(2022) 547 final
Asia:	Komission yksiköiden valmisteluasiakirja tiivistelmä vaikutustenarvioinnista oheisasiakirja Ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 260/2012 ja (EU) 2021/1230 muuttamisesta euromäärien pikasiirtojen osalta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2022) 547 final.

Liite: SWD(2022) 547 final

Bryssel 26.10.2022
SWD(2022) 547 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTENARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

EHDOTUKSEEN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI

**asetusten (EU) N:o 260/2012 ja (EU) 2021/1230 muuttamisesta euromääräisten
pikasiirtojen osalta**

{COM(2022) 546 final} - {SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä
Euromääräisiä pikatilisiirtoja koskevan komission asetusehdotuksen vaikutusten arviointi
A. Toimenpiteen tarve
Mikä on ongelma ja miksi se on ongelma EU:n tasolla?
Ongelmana on euromääräisten pikamaksujen – eli tilisiirtojen, joissa varat siirtyvät maksunsaajalle enintään kymmenen sekunnin kuluessa maksajan toimeksiannosta – riittämätön käyttöönotto. Vaikka euromääräisiä pikamaksuja varten on ollut olemassa yhteiset säännöt (järjestely) ja infrastruktuuri jo vuodesta 2017 lähtien, niitä tarjoaa vain noin kaksi kolmasosaa EU:n maksupalveluntarjoajista ja niiden osuus kaikista euromääräisistä tilisiirroista EU:ssa on vain noin 11 prosenttia. Tämä vähäinen käyttöönotto on ongelmallista, koska sen vuoksi tehokkuushyötyjä jää saamatta ja maksutapojen valikoima on vuorovaikutuspisteessä rajallinen. Ongelman syyt ovat seuraavat: maksupalveluntarjoajien riittämättömät kannustimet tarjota euromääräisiä pikamaksuja sekä tähän liittyvät verkostoulkoisvaikutukset, käsittelymaksut, jotka vähentävät maksajien halukkuutta käyttää pikamaksuja; hylättyjen pikamaksujen suuri määrä, joka johtuu vääristä osumista pakotteiden seurannassa, sekä maksajien huoli vilpillisesti tai vahingossa väärin osoitetuista pikamaksuista.
Mitä on tarkoitus saada aikaan?
Tavoitteena on lisätä merkittävästi pikamaksujen käyttöönottoa, jotta suurin osa euromääräisistä tilisiirroista olisi pikatilisiirtoja. Tämä saavutetaan varmistamalla, että kaikki asiaankuuluvat euroalueen maksupalveluntarjoajat tarjoavat euromääräisiä pikamaksuja, poistamalla pikamaksujen käyttöä estävät hintatekijät, poistamalla pakotteiden seurannassa saatavista virheellisistä osumista johtuvat pikamaksujen epäonnistumiset ja lievittämällä kuluttajien huolta pikamaksuihin liittyvistä petoksista ja virheistä tarjoamalla keinoja niiden vähentämiseen. Aloitteen odotetaan parantavan vähittäismaksumarkkinoiden tehokkuutta ja varmistavan, että EU:n kansalaiset ja yritykset pääsevät hyötymään pikamaksujen tarjoamisesta eduista. Aloitteella on myös tarkoitus helpottaa rajatylittävää kauppaa EU:ssa ja edistää sisämarkkinoiden yhdentymistä, mikä tukee Euroopan talouden elpymistä.
Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla (toissijaisuusperiaate)?
Kun otetaan huomioon verkostovaikutukset, euromääräisten pikamaksujen puuttuminen monilta asiaankuuluvilta maksupalveluntarjoajilta on esteenä rajatylittävien euromääräisten pikamaksujen tehokkaalle käyttöönotolle. Pikamaksujen heikkoa saatavuutta useissa jäsenvaltioissa ei voida ratkaista kansallisella tasolla. Aloitteella parannetaan nykyistä yhtenäistä euromaksualueutta (SEPA), ja se toteutetaan muuttamalla SEPA-asetusta.
B. Ratkaisut
Millä vaihtoehdoilla tavoitteet saavutettaisiin? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Jos ei, miksi ei?
Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on yhdistelmä, joka koostuu kaikkia asiaankuuluvia maksupalveluntarjoajia koskevasta velvoitteesta tarjota euromääräisiä pikamaksuja, vaatimuksesta pikamaksujen ja tavallisten tilisiirtojen vähintään yhtäläisestä hinnoittelusta, pikamaksujen yhteydessä tapahtuvaa pakotteiden seuranta koskevien sääntöjen yhdenmukaistamisesta siten, että seuranta perustuu asiakasluetteloiden tiheään päivittämiseen (vähintään päivittäin) pakoteluetteloita vasten (heikentämättä pakotteiden seurannan tehokkuutta), sekä maksupalveluntarjoajia koskevasta velvoitteesta tarjota palvelua, jolla tarkistetaan maksunsaajan IBAN-tilinumeron ja nimen välinen vastaavuus pikamaksuihin liittyvien virheiden ja petosten vähentämiseksi. Hylättyihin vaihtoehtoihin kuuluvat perusskenaario ja interventionistisemmat vaihtoehdot, kuten tavallisten tilisiirtojen asteittainen poistaminen käytöstä ja vaatimus pikamaksujen tarjoamisesta maksutta.

Mitkä ovat sidosryhmien näkemykset? Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Kuluttajajärjestöt kannattavat voimakkaasti pikamaksuja koskevaa aloitetta, jossa maksupalveluntarjoajat veloitetaan tarjoamaan pikamaksuja samaan hintaan kuin tavallisia tilisiirtoja ja jossa suositetaan kuluttajansuojan osalta valittuja vaihtoehtoja kauaskantoisempia vaihtoehtoja (mukaan lukien oikeus maksujen palautukseen pikamaksujen osalta). Kauppiaat ja elinkeinoelämä, pk-yritykset mukaan luettuina, tukevat voimakkaasti pikamaksuja, jotka voivat niiden mielestä tarjota enemmän valinnanvaraa ja siten vähentää maksujen suorittamisen ja vastaanottamisen kustannuksia, erityisesti vuorovaikutuspisteessä. Maksupalveluntarjoajien suhtautuminen riippuu niiden nykytilanteesta ja erityisesti siitä, tarjoavatko ne jo euromääräisiä pikamaksuja ja mikä on niiden hinta maksajille: ne, jotka jo tarjoavat euromääräisiä pikamaksuja ilman lisähinnoittelua, kannattavat aloitetta, kun taas ne, jotka eivät tarjoa tällaisia maksuja tai tarjoavat niitä vain lisähintaan, suosivat yleensä vapaaehtoisia lähestymistapaa. Kaikki maksupalveluntarjoajat kannattavat voimakkaasti pakotteiden seuranta koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista. Jäsenvaltiot kannattavat aloitetta pääosin.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset**Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?**

Paremmasta likviditeetistä ja kassavirrasta koituu monenlaisia hyötyjä kaikille tilisiirtojen vastaanottajille, mukaan lukien kuluttajat, kauppiat, yritykset ja julkishallinnot, myös veroviranomaiset. Tämä lisää merkittävästi taloudellista tehokkuutta sekä makro- että mikrotasolla. Nykyisin maksujärjestelmissä on joka hetki siirrettävänä miljardeja euroja, jotka eivät sen vuoksi ole käytettävissä kulutukseen tai investointeihin. Pikamaksujen laajempi käyttö edistää myös uusien maksuratkaisujen kehittämistä, minkä ansiosta pikamaksuja voidaan käyttää tavaroiden ja palvelujen ostamiseen vuorovaikutuspisteessä, erityisesti rajatylittävissä ostoissa. Tämä lisää valinnanvaraa maksutapojen osalta ja tuottaa kauppiaille kustannussäästöjä, jotka voidaan mahdollisesti siirtää kuluttajille. Pakotteiden seuranta koskeva uusi lähestymistapa tuottaa maksupalveluntarjoajille merkittäviä kustannussäästöjä, jotka pitkälti kompensoivat kustannukset, joita niille aiheutuu paketin muista osista.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Useimmille maksupalveluntarjoajille aiheutuu merkittäviä mutta oikeasuhteisia kertaluonteisia täytäntöönpanokustannuksia, kun ne alkavat tarjota palvelua, jolla tarkistetaan maksunsaajan IBAN-tilinumero ja nimen vastaavuus. Sellaisille maksupalveluntarjoajille, jotka eivät vielä tarjoa pikamaksuja, aiheutuu tällaisia kustannuksia myös pikamaksujen tarjonnan aloittamisesta. Maksupalveluntarjoajille aiheutuvat jatkuvat kustannukset ovat rajallisia. Kaiken kaikkiaan maksupalveluntarjoajiin kohdistuvien kustannusvaikutusten pitäisi olla ajan mittaan neutraalit, kun otetaan huomioon säästöt pakotteiden seurannassa, petosten ja virheiden selvittämiseen liittyvien toimien väheneminen, käteisvarojen ja shekkien käsittelyyn liittyvien kustannusten väheneminen sekä mahdollisuus kilpailla tehokkaammin vakiintuneiden toimijoiden kanssa ja tarjota pikamaksuihin perustuvia innovatiivisia vuorovaikutuspisteratkaisuja, myös rajatylittävien maksujen kohdalla.

Mitkä ovat vaikutukset pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn?

Pk-yrityksille, jotka ovat maksupalveluntarjoajia, aiheutuu pikamaksujen tarjoamisesta vähemmän kustannuksia kuin suuremmille maksupalveluntarjoajille. Pk-yritysten, jotka ovat maksujen yrityskäyttäjää (yritykset), pitäisi hyötyä paremmasta kassavirrasta ilman, että niille aiheutuu merkittäviä mukautumiskustannuksia. Pk-yritykset, jotka ovat kauppiaita, jakavat vuorovaikutuspisteessä tapahtuvan kilpailun lisääntymisen mahdolliset hyödyt. Pikamaksujen pitäisi tehdä EU:n taloudesta laajalti kansainvälisesti kilpailukykyisempi. Laajemman maksutapojen valikoiman vuorovaikutuspisteessä pitäisi vähentää EU:n riippuvuutta kansainvälisistä korttijärjestelmistä ja alalla toimivista suurista teknologiayrityksistä.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?
Jäsenvaltioiden budjettiin tai julkishallintoon ei kohdistu merkittäviä kustannuksia. Maksujärjestelmien käyttäjinä julkishallinnot jakavat hyödyt, jotka liittyvät tulojen nopeampaan vastaanottamiseen, myös veronkannossa, sekä verovilpin vähenemiseen.
Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?
Suunnitellun palvelun, jolla tarkistetaan maksunsaajan nimen ja IBAN-tilinumeron vastaavuus, odotetaan osaltaan vähentävän pikamaksuihin liittyvien petosten määrää, ja maksupalveluntarjoajat voivat tarjota tätä palvelua myös muun tyyppisten tilisiirtojen kohdalla.
Miten oikeasuhteisuus saavutetaan?
Oikeasuhteisuus saavutetaan ensinnäkin jättämällä pois pikamaksujen tarjoamista koskevan velvoitteen piiristä ne maksupalveluntarjoajat, jotka eivät ole asian kannalta merkityksellisiä. Tällaisia ovat ne maksupalveluntarjoajat, jotka eivät tarjoa maksupalveluja asiakkaille tai joilla ei välttämättä ole suoraa pääsyä maksujärjestelmiin ja joille pikamaksujen tarjoaminen voi olla vaikeampaa tai kalliimpaa. Toiseksi pikamaksujen vastaanottamis- ja lähettämispalveluille sekä euroalueella ja euroalueen ulkopuolella sijaitseville maksupalveluntarjoajille on eriytetyt, toisiaan seuraavat määräajat.
D. Seuranta
Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?
Pikamaksujen käyttöönottoa ja eri vaatimusten soveltamista maksupalveluntarjoajien keskuudessa arvioidaan asianmukaisena ajankohtana soveltamisen eri määräaikojen jälkeen Euroopan komission parhaiden arviointikäytäntöjen mukaisesti.